

Dag Daniš: S voľbami a demokraciou to ide dole kopcom

- CZ24 News | 31. října 2022

SLOVENSKO: Ak nás spojené voľby niečím prekvapili a varovali, tak to bol nízky záujem. Teda aj nižšia legitimita tých, ktorí uspeli. Takmer dve tretiny Bratislavčanov nešli voliť.

Viazlo to na oboch koncoch volieb. Najskôr sme videli zúženú ponuku a vlažnú kampaň s mierne sedatívnym účinkom. Záujem ľudí kandidovať bol veľmi slabý. To isté sa ukázalo aj v sobotu pri volebnej účasti. Bola nízka. Presnejšie: nezvyčajne riedka bola v komunálnych voľbách (46 percent). V niektorých mestách to bolo len okolo 30 percent.

Dobrou správou je, že ani pri zníženej účasti neuspeli extrémisti. Stroskotali aj koalície Smeru s Republikou. Krajské voľby bežali na zotrvačník, všetky VÚC ostali takmer bez zmien. V Banskej Bystrici vystriedal Luntera Lunter a v Nitre neoslavoval Smer, ale Hlas.

V komunálnych voľbách bodovali buď formálne nezávislí kandidáti, alebo novšie strany. Bratislavu obsadila Vallova progresívna ľavica, mimo Bratislavy sa presadil Pellegriniho Hlas (pravdepodobne budúci partner Progresívneho Slovenska).

Ak by išlo pri slabšej účasti o náhodný výkyv, nestálo by to za reč. V tomto prípade však pozorujeme skôr širší trend. Volebný mandát, teda legitimita moci, pozvoľna padá. A nielen v „malej politike“. Platí to prakticky na všetkých poschodiach volených lídrov.

Kríza verejnej dôvery

V roku 2019 bola prezidentka Čaputová zvolená najnižším počtom voličov v histórii prezidentských volieb. Navyše, verejnú podporu začala po zvolení pomerne rýchlo strácať.

V parlamentných voľbách 2020 to s účasťou mierne poskočilo. Hlasovať prišlo až 65 percent voličov. Pre legitimitu vládnej moci to však veľa neznamenal. Pár hodín po voľbách sa nenápadne vytratila z mesta hlavná postava kampane – Andrej Kiska. Najmenšia koaličná strana zmizla z mapy. Tá najväčšia, Matovičova, prišla v rekordne krátkom čase o dve tretiny voličov. Líder Obyčajných v nedôvere prekonal Kotlebu.

Matovič ukázal, že vysoký volebný zisk vôbec nemusí znamenať verejnú podporu novej koalície. Volebný boj je vždy len prvý a rozhodujúci krok. Druhý a takisto dôležitý je povolebný boj – zápas o udržanie politickej aj verejnej podpory. Matovič v tom pozoruhodnou rýchlosťou zlyhal.

Legitimita vlády je dnes zúfalá.

Nakoniec si môžeme do skladačky s upadajúcou legitimitou moci doplniť aj samosprávy miest a obcí.

Staré pravidlá demokracie hovoria, že legitimita lídrov je priamo úmerná volebnej (alebo verejnej) podpore. V komunálnych voľbách sme boli dlho zvyknutí na účasť tesne pri 50-tich percentách. Čo bolo reprezentatívne číslo. Dnes táto hladina klesá čoraz hlbšie do šedej zóny.

V Bratislave bola volebná účasť necelých 37 percent. Progresívcí, opretí o masívnu podporu médií a aktivistov, to prevalcovali. No s pomerne obmedzeným volebným mandátom. Na zisk 100 percent poslancov im stačil pomerne malý tábor voličov (takmer dve tretiny Bratislavčanov voľby ignorovali).

Ak si to zhrnieme, prakticky všetky úrovne moci – od prezidentky cez vládu po primátorov a starostov – dnes majú nalomenú volebnú alebo verejnú podporu.

Podobne to vyzerá s politickými stranami. Ich väzby na spoločnosť sú chabé.

Problém pritom nemusí byť ani na strane politickej ponuky, ani na strane dopytu (voličov). Dôvody sú zrejme hlbšie. Pokojne ich môžeme nazvať systémové poruchy.

Kríza verejnej dôvery je len prejavom ďalšej, oveľa hlbšej krízy.

Kríza zastupiteľskej demokracie

Na Slovensku, ale aj v Európe, už roky narážame na vážny problém: na krízu zastupiteľskej demokracie.

Základným predpokladom a princípom demokracie je pravidlo, že moc zastupuje spoločnosť a jej záujmy. Voláme to zastupiteľská demokracia. Prezident, poslanci, vláda, starostovia – tí všetci nás zastupujú.

Alebo nezastupujú.

A ak nás a naše záujmy nezastupujú, potom tu máme len zdanie demokracie. Fasádu. No obsah a výkon politiky už demokratický – zastupiteľský – nie je.

Čoraz väčšia časť spoločnosti (nielen slovenskej) má dnes podozrenie, že politické elity neslúžia domácej spoločnosti. Nezastupujú ju. Nech voľby dopadnú akokoľvek, v konečnom dôsledku politiku určujú aktivisti, zahraniční partneri, médiá, lobisti, sponzori...

Priestor pre domáce, národné záujmy a domáce faktory je čoraz užší.

Krízu zastupiteľskej demokracie vidieť hlavne pri vládach. Striedajú sa podľa výsledkov volieb, no rámcové nastavenie ostáva podobné. Politika vlád ide čoraz častejšie proti záujmom domácej spoločnosti. Podľa manuálov „cudzej moci“ alebo jej trolllov.

Kríza z najvyššej úrovne sa potom zákonite prelieva aj na nižšie poschodia.

Videli sme to aj v sobotu. Prakticky všetky prominentné postavy veľkej politiky (poslanci Národnej rady) v samosprávach zhoreli. Šeliga, Dostál, Šipoš, Stančík, Grendel... Nikto z nich vo svojom „rajóne“ nenašiel pár stoviek hlasov na to, aby bol zvolený do zastupiteľstva samosprávy.

Udialo sa to v rozsahu, ktorý je celkom jednoznačný. Byť známou tvárou z navyššej politiky je priťažujúca okolnosť. Prekážka úspechu v tých voľbách, kde rozhoduje väčšinový systém namiesto pomerného...

Riešenie

Každý systém je funkčný dovtedy, kým vie správne vyhodnocovať a opravovať svoje chyby.

O systéme zastupiteľskej demokracie platí to isté. Buď sa podarí chyby odstrániť a reštartovať verejnú dôveru. Alebo si budeme nahovárať, že všetko je v poriadku – a zastupiteľská demokracia v pôvodnej podobe skoroduje.

Jadro problému je dnes v tom, že z demokratického poriadku sa vytráca jeho podstata: sloboda a voľná súťaž. Narážame na čoraz viac jednostranných kampaní, manipulácií, potlačania iného názoru,

cenzúry... Vraciame sa do éry jednofarebnosti a predpísaných postojov. Kto vybočuje, ten je dezolát.

Nastupujúci progresivistický režim ovládol takmer všetky médiá. A prostredníctvom nich, prípadne širších kampaní, sa potom pokúša diktovať pravidlá hry, ktoré zo „strán“ a zvyšku voličov robia naprogramovaný komparz.

Prejavuje sa to tak, že konzervatívne a národné strany majú mlčať, korigovať svoj program a zapadať do „generálnej línie“. Inak budú vyhlásené za toxické. A hlavné slovo by mali mať progresívni aktivisti, resp. ich strany a ich médiá, zamerané na ich menšiny.

Výsledky sú potom často absurdné. Voľby vyhrá strana, ktorá sa tituluje ako konzervatívna. No v konečnom dôsledku má slúžiť na to, aby sa cez ňu presadili tí z druhého brehu. Vidíme to na všetkých kľúčových ministerstách.

Ministerstvo obrany riadia atlantisti zo Slovenskej spoločnosti pre bezpečnostnú politiku. Ministerstvo hospodárstva obsadil aktivista zo Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku. Šéfom diplomacie je atlantický jastrab z Globsecu.

Presne táto asymetria sa musí skončiť.

Ak chceme prelomiť úpadok demokracie a verejnej dôvery, potrebujeme opäť slobodný, otvorený verejný priestor. K tomu pestrú paletu slobodných médií. A vnútri systému potrebujeme suverénne strany – vrátane konzervatívnych a národných, ktoré kladú dôraz na domáce, národné záujmy.

Inými slovami: treba potlačiť manipulátorov, ktorí si bez ohľadu na výsledok volieb privatizujú úrady, pravdu aj predpísanú politickú líniu. A treba ich potlačiť na všetkých frontoch. Mediálnom, ideologickom, politickom. Aj volebnom.

Inak budeme riskovať, že s verejným záujmom o voľby – a s demokraciou – to pôjde naďalej z kopca. Od väčšiny k menšine.

Presne podľa predstáv manipulátorov a ich sponzorov.

AUTOR: Dag Daniš

[ZDROJ](#)